

Politični ogled.

Država SHS.

Radikali se trudijo na vse kriplje, razbiti opozicijski blok. Pribeževanje demokrate pa mučijo in težijo silne skrbi za obstanek. Postalo jim je namreč jasno, da jih radikali prej ko prej vržejo iz vlade in sicer v obeh slučajih: če pridobijo na svojo stran kako skupino opozicije, ali pa če začnejo razveljavljati hrvatske mandate, da bi lahko sami ostali na vladi. V splošnem je položaj vse prej kot pa razčiščen. Vzrok, zakaj je Nikola Pašić napel vse sile in izbral vsa sredstva, da dobi volilno vlado, je bil ta, ker je trdno pričakoval, da bo razbil slovensko in hrvatsko proticentralistično fronto, to je HRSS na Hrvaškem in SLS v Sloveniji. S tem bi bila zadobila udarec tudi Davidovičeva stranka, ki je za sporazum in za resnično ljudsko politiko. Na ta način bi se položaj v Pašičevem smislu razčištil in bi bilo nadaljevanje centralistične in velsrbske smeri v naši državni politiki izgledalo kot izraz ljudske volje. Pa vsi vladni napori so bili zaman, Hrvati in Slovenci so ostali, kakor so bili in ko ima PP tabor par mandatov več, se je pa za politiko opozicijskih strank izjavilo dobrih 300.000 volilcev več, kakor pa za politiko Pašiča in Pribeževiča. Pašič-Pribeževičeve volitve položaja niso čisto nič rešile, ampak so ga nasprotno še zapletle. Ako bi se bile vršile volitve pod vlado g. Davidoviča, ki bi bila čuvala njihovo popolno svobodo in zakonitost, bi bil položaj danes popolnoma razčiščen, ker bi bilo resnično razpoloženje večine ljudstva v državi prišlo do nepovrnjenega izraza v gotovo sijajni večini onih, ki so za sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci, za pošteno upravo in za spoštovanje zakonov. Pašič pa je s svojimi volitvami politično stanje samo poslabšal in stoji samo pred odločitvijo, ali da krene na pot sporazuma s Hrvati in Slovenci kot enakopravnima narodoma, proti katerima se ne sme vladati, ali pa da nasilno politiko še poostri in stvari žene do dejanske, četudi prikriti diktature. Na vsak način je režim Pašiča ideja sporazuma, ki je edino mogoča rešitev našega državnega vprašanja, samo zadržal in jo lahko še nekaj časa zadržuje, ne da bi mogel prepričati njene končne zmage. Današnji voditelji radikalne stranke so že primorani govoriti o sporazumu. Sedaj govorijo še neodkritorsko in neiskreno, ko bodo pa videli, da neodkritorsčnosti nič ne nasede, bodo pa morali to vprašanje resno obravnavati, ali pa — kar je še boljše — prepustiti vodilna mesta čistim in poštenim ljudem.

Hrvatska zajednica je pred par dnevi na svoji seji v Zagrebu odločno odklonila vsako samostojno pogajanje z radikali ter zagotovila, da hrvatski poslanci ne bodo prav ničesar sklepali in nobenih zvez ali stikov iskali brez svojih zaveznikov: Davidoviča, dr. Korošca in dr. Spahe.

Davidovičev klub je dobil od svojih organizacij iz ozranosti več drakoznih listin o volilnem nasilju in zlorabah uradne oblasti po posameznih velikih županijah in okrajnih glavarjih. Zanimivi so slučaji nasilja, ki ga izvršujejo ti ljudje po volitvah v krajih, kjer je vlada kljub nasiljem doživela poraz. Iz Stipa poročajo, da policijske oblasti zahtevajo od demokratov, da dajo pismeno izjavo, da so glasovali za Davidovičovo demokratsko stranko po nalogu iz Bolgarije. Namen teh izjav je jasen. Samostojni demokrati in radikali bi jih izrabili proti Davidovičevim demokratom, češ, da so proti državi, in kot dokumente v verifikacijskem odboru. Klub je poslal v Južno-Srbijo par poslancev, da ugotovijo še druga nasilja in goljufije. Davidovič je pa z ostrim pismom sporočil Pašiču, da je za vse, kar se dogaja, osebno odgovoren in da ne bodo držali izgovori: nisem vedel.

Bolgarija.

Politični krvavi zločin, s katerimi vlada pobija opozicijo, so se udomačili tudi v vladnih vrstah. Tekme med oblastniki se tudi pripravljajo in rešujejo z morilnim orožjem. Sedaj je v Bolgariji proglašeno vojno in obsedno stanje po vseh obmejnih krajih.

Anglija ne podpira protiruske zveze.

Angleški zastopnik v Moskvi Hodgesen je dal priobčiti v uradnih ruskih »Izvestijah« sledečo izjavo: »Poročila raznih listov, da je angleška vlada započela organizirati blok proti sovjetski Rusiji, so strankarska in izmišljena. Velika Britanija ni niti želela niti ne želi ustvariti kakšen blok proti sovjetski uniji. Razmerje med Anglijo in Rusijo je prijateljsko. — Ta izjava je pomembna tudi za politiko na Balkanu, kjer rumunski in tudi nekateri naši oblastniki tako radi povdarjajo, da želi Anglija protirusko zvezo.

Smrt švedskega vladnega predsednika.

V torek je umrl predsednik švedske vlade Branting, ki je bil voditelj socialistov.

Amerika pritiska na upnike.

Ameriški senat izdeluje zakonski predlog, po katerem bi se bankam prepovedalo dati posojilo državam, ki dosejajo niso sklenile z Ameriko nikakih pogodb glede svojih vojnih dolgov. Ta predlog je naperjen pred vsem proti Franciji in Italiji, ki se upirata končni ureditvi vprašanja vojnih dolgov, zlasti pa proti Italiji, ki plačilo vojnih dolgov načeloma odklanja.

I. Blažević.

Viničarski naraščaj.

Na Slovenskem Štajerskem smo danes brez kvalificiranega viničarskega naraščaja. Odkod to? Od tod, ker so bile po prevratu opuščene viničarske šole — čin, ki se danes občutno maščuje.

Tri takozvane deželne viničarske šole smo imeli do prevrata: eno v Gornji Radgoni, eno v Krčevini pri Mariboru in eno pri Konjicah. In vse tri so pustili merodajni činitelji poprevratne dobe mirno zaspati, kot da bi šlo za kvarne institucije. Glas onih, ki so znali ceniti pomen viničarskih šol in se protivilji njih opustitvi, ni našel odmeva; bil je žal presliščan.

In danes? Pogledimo okoli sebe! Splošno pomanjkanje kvalificiranega, pred vsem praktično usposobljenega, strokovnega delavstva, ljudi vinogradnikov, kojim bi se mogla mirno poveriti vsaj manj važna dela, ne da bi moral posestnik, ki le premenogokrat niti sam nima strokovne izobrazbe, »vedno stati za njim«, pa sploh kmalu ne bo več dobiti. Ni zadostala produkcija naraščaja prej aktivnih treh viničarskih šol. Danes, ko že šesto leto ni več pomladka, so vrste razpoložljivih sil toliko bolj redke: mlaše moči so se povspele po sposobnosti v mnogih slučajih na višje, več ali manj samostojna upravna mesta, starejše in druge moči pa, ki so sicer ostale na položaju manualnih predelavcev, se redčijo, deloma radi odmiranja, deloma, ker se jih mnogo osam-svoji.

Posledice, ki nastopajo spričo tega pojava, so kvarne in naraščajo. Trpe predvsem večja vinogradna posestva, katerih lastniki so na dobre vinogradne predelavce naravnost navezani. Vsakdo peč ni v stanu, da vzdržuje strokovnika s teoretično in praktično strokovno izobrazbo; s čim naj ga tudi plače pri stopnjujoči se gospodarski krizi, ne glede na to, da prihaja tak širokovnjak za opravljanje praktičnih manualnih del le deloma v poštev.

Morda gre na rovaš prevelikega optimizma, ki smo ga gojili v idealnem zanosu takrat, ko smo se osvobodili, ako smo računali poleg drugega s tem, kako bo kmetijska prosveta že v kratkem prodira v vse plasti našega ljudstva, kako bo vsak kmečki sin-naslednik absolvent najmanj nižje kmetijske šole in kako se bodo kmetijski učni zavodi samo v Sloveniji številčno najmanj podvojili.

Kakor povsod, tako vidimo, da tudi tu ne gre brez prehodne dobe in da optimizem tedaj ni bil na mestu. Imamo še vedno samo tri kmetijske šole in če so le-te tudi vsako leto napolnjene, ideal, da se strokovno izobrazi vsak kmečki sin, pač še dolgo ne bo dosežen. Sorazmerno še počasneje napreduje kmetijsko strokovna prosveta med ubožnejšim ljudstvom podeželja, ki tvori kader kmetijskega delavstva.

Da bi se pa prišla pomanjkanju na praktično usposobljenem strokovnem predelavstvu vendar le v okom, da bi se zanesla delna kmetijsko-strokovna nabraba tudi med one, ki ne morejo obiskovati kake kmetijske šole, bodisi da za teoretski študij niso sposobni, ali da so presiro-mašni, ali pa da se za študijsko dobo enega do dveh let ne morejo pogrešati doma (odnosno na službenem mestu), bi bilo potrebno, da se ob prevratu opuščene viničarske šole brez odloga zopet reaktivirajo.

V praktičnem oziru reaktiviranje viničarskih šol ne bi zadevalo na nepremostljive težkoče. Glavno je primeren kredit; objekti so menda na razpolago; učnega personala, v tem slučaju izrazitih praktikov, ne manjka, obiskovalcev tečajev na teh šolah pa bi bilo, o tem sem popolnoma prepričan, dovolj.

Kar se podrobnosti tiče, bi ustrezalo stvari pač najbolje, ako bi bile šole ekonomsko-administrativno samostojne ter podrejene neposredno g. velikemu županu mariborske oblasti.

Na osobju bi bilo potrebno: 1 praktični vinogradar in kletar kot upravitelj ter 1 praktični sadjar kot stalna nameščena; poleg teh bi šola rabila 1 pomočnika (majerja) ter 1 pomožnega učitelja.

Učna snov bi obsegala poleg temeljite splošne kmetijske prakse, ki bi se stopnjevala in razširila še posebej v vinarstvu in sadjarstvu, tudi najvažnejšo teoretično osnovo v vinarstvu, kletarstvu, sadjarstvu, uporabi sadja, računstvu, enostrokovnem knjigovodstvu ter v spisu.

Kakor že v glavnem navedeno: Namen viničarskih šol bi bil, da vzgajajo kvalificirane predelavce v kmetijstvu, a predvsem v vinarstvu in sadjarstvu, koji panogi sta za nas največjega narodno-gospodarskega pomena. Ta namen bi se dosegel s prirejanjem 9/12mesečnih tečajev vsako leto.

V tečajih bi se sprejemali zanimanci najboljše v starosti od 20 do 30 let. Poleg brezplačnega pouka bi imeli tudi prosto hrano in oskrbo na šoli; dalje bi mogla dati država vsakemu do 150 dinarjev mesečne nagrade, ki bi služila prejemniku za vzdrževanje obuvanja in perila ter za nakup raznih drugih vsakdanjih potrebščin.

Tako viničarska šola ekonomski ne bi bila breme za državo. Praktično delo tečajnikov bi nadomestilo delo dni-narjev, odnosno (gotovo dražjih) stalnih poslov, vrednost njih dela pa bi gotovo prekoračila ekvivalent, zapopaden v stroških za hrano, oskrbo in mišljena denarno nagrado. Če tedaj ekonomski efekt ne bi bil negativen, med tem ko je moralni sploh izven spora, potem je pač upati, da bode vlada v umevanju koristi teh zavodov pristopila k njih reaktiviranju.

Pisec nimam in ne zasledujem nobenih pretenzij z gor-njim soisom. Hotel sem dati kot stari praktik in pozna-valet razmer le nekaj pobude; na merodajnih činiteljih, pred vsem na g. velikem županu, je, kako bo ta pobuda sprejeta. Da bi ostala brez odmeva, o tem dvomim; odmev v smislu pobude pa bo tudi javnost z zadoščanjem kvitirala.

Tedenske novice.

Monj. dr. Anton Medved †.

Iskrenega prijatelja in odkritega mladino-ljuba ter nepresegljivega govornika ni več med nami. Ko je bil naš list že v stroju, nam je došlo iz tukajšnje bolnice žalostno poročilo, da je v četrtek zjutraj ob dveh po štiridnevni bolezni nepozabni nam profesor monj. dr. Anton Medved izdihnil preblogo svojo dušo. Solze so zaigrale v očeh vsakomur, ki je zvedel to tužno novico. Kdaj bo pogreb prebleglega pokojnika, trenutno še ni določeno in se bo vse natančneje izvedelo v »Slovencu«. O nenadomestljivem možu bomo spregovorili v prihodnji številki obširno.

Vsem našim zaupnikom! Prejeli smo že nekaj poročil, kako so nekateri liberalni predsedniki volilnih komisij nagajali našim volilcem. Prav tako so poskušali nekateri nasprotniki s sleparijami. Naznanjeno nam je par slučajev, da so nekateri zagrizeni liberalci volili v dveh krajih. Naj-nujneje prosimo, spročite nam takoj vse take in podobne slučaje z natančnimi navedbami prič, da naznanimo vse Žerjavove priganjaje, ki so kršili zakon v svoji strankarski zagrizenosti, državnemu pravdnistvu. Prosimo tudi, da nam sporočite imena onih, ki so širili lažnjive letake o naši stranki. — Tajništvo SLS v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Mariborske novice. Na pljučnici je zelo nevarno obolel po celi Sloveniji znani in obče spoštovani ter priljubljeni vč. g. profesor dr. Anton Medved. Bolnika so prepeljali v bolnico. — Mariborski Orli priredijo v nedeljo, dn 1. marca, ob 5. uri popoldne v dvorani Zadržne gospodarske banke akademijo. Na to prireditve so vabljeni vsi prijatelji orlovstva iz Maribora in okolice. — Veliko razburjenje vlada v Mariboru radi podražanja piva. Vse pivovarne na Slovenskem so se združile v poseben kartel in dvignile pivo cene. Od 25. februarja naprej bo stal 1 vrček piva v gostilni 4 din., 1 čaša 2.75 din., v steklenicah 6 din. V kavarnah bo stal 1 vrček piva 5 din., 1 čaša 3.50 din., v steklenicah 6.50 din. — V soboto je bil v Mariboru na kolodvorski pošti aretirani poštni uradnik Koser, ki je že dalje časa kradel iz pisem denar. Aretirani je bil velik orjunaš, sokolaš in eden glavnih agitatorjev Pivko-Zerjavove stranke. — Radi pojava stekline je proglasil mestni magistrat v Mariboru strogi pasji kontumac. — Osrednje društvo nižjih poštah in brzojavnih uslužbencev podružnica Maribor javlja, da priredi dne 10. maja t. l. veliko dobrodelno tombolo. Čisti dobiček je namenjen dobrodelnemu namenu in sicer za podpiranje vdov, sirot in bolnih poštah uslužbencev. Prosimo vsa druga društva, da se ozirajo na našo prireditve in na ta dan opuste morebiti nameravane prireditve. Odbor.

Premestitev uradov finančnega okrajnega ravnateljstva v Mariboru. Uradi zgorajšnjega ravnateljstva so se minuli teden preselili iz sedanjih prostorov na Ciril Metodovi cesti na Slomškovo trg št. 11 tik glavne pošte, kjer se uraduje od 23. t. m. naprej zopet v polnem obsegu. Sprejem strank pri vseh referatih samo od 10. do 12. ure, izvzeti so absolutno neodložljivi, zelo nujni in važni slučajji, v katerih zamorejo stranke tudi v ostalih uradnih urah osebno interverirati.

Iz volilnega boja pri Sv. Martinu pri Vurbergu. Kakor menda povsod, tako so tudi pri nas samostojni demokrati napeli vse sile, da bi porazili našo stranko. Stiriperesna deteljica: Kostajnshek in Makuc ter Ener in Toplak so se že naprej veselili klerikalnega poraza. Mešetar Janko se je peljal na srezko poglavarstvo protestirati proti določbi občine, ker je določila za volišče društveno dvorano, kar je seveda raztogotilo Žerjav-Pivkove pristaše. In res je izposloval politični modrijan Janko prestavo volišča v šolo, kjer so Žerjavovci imeli bolj korajžo za agitacijo. Napočil je sneženi dan 8. februarja. Atek Janko se spravi na vse zgodaj ter nabija plakate za laži-plah, obenem pa se v svoji orjunske jezi zakolne, da bo vse plakate SLS strgal. Potem da povelje svojim korifejem: Vsi na agitacijo za vse žive in mrtve! Res, demokratje so si bili svesti zmage, kakor je izjavil učitelj Makuc. Kroglice bodo odločile, je mislil, da bo 4. skrinjica nabito polna. Ljudstvo pa se je naveličalo cele komedije in skoraj bi padlo po Jankotovem štabu, da se niso ti junaki spravili pod senco bajonetov. Zvečer ob izidu volitev so pobrisali iz volišča pod komando Kostajnsheka za plotove, ker izvedeli so namesto sijajne zmage sramoten poraz, kakorsnega še niti na naši strani nismo pričakovali. Dobili so od 300 oddanih glasov borih 14 kroglic! Gospod urednik, tako navdušenih mož in mladencev še nisem videl, kot po tej zmagi pri nas. Demokratje pa bodo pomnili, kakšen je boj s klerikalnim zmagem. Zdravo, Stiriperesna deteljica!

Gospoda Robnika, nadučitelja na pobegu iz Sv. Jurja vprašajo famošnji domačini, kdaj jim bo vrnil tisti denar, katerega je izvalil iz ljudi med vojsko kot vojno posojilo. Nadalje ga vprašajo, kdaj bo objavil besedilo odlikovanja in diplome, katero je dobil za vojno posojilo in za uspešno delovanje za Sch. . . .

Iz Sv. Jurja ob Pehnici nam poročajo, da se je šolnik Robnik naveličal svoje dosedanje republike. Dr. Pivko mu je obljubil mesto učitelja v Mariboru. Robnik se je zopet skregal s prijatelji Vrački, Terčelji in Doplerji. Vsi so ga vlekli za nos. Objubljali so mu, da bodo agitirali za dr. Pivko, a so agitirali in glasovali raje za druge stranke. Se celo prijatelj Zaucer je Robnika prav pošteno vlek, ko

